

Społeczna Wartość Publicznych Uczelni Zawodowych

Wystąpienie inauguracyjne · Konin, 6 października 2026

Dominik Antonowicz

Katedra Badań nad Nauką i Szkolnictwem Wyższym
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

AKADEMIA NAUK
STOSOWANYCH
W KONINIE

Skąd wzięła się idea uczelni zawodowych

Koniec lat 60.

Wielka Brytania: polytechnics

Lata 70.

Niemcy: Fachhochschulen

1997

Polska: Ustawa o wyższych szkołach zawodowych

Upowszechnianie

Masowy dostęp do kształcenia na poziomie wyższym

Region

Instytucje zakorzenione w miejscu i jego potrzebach

Praktyka

Kształcenie zorientowane na zastosowania i bezpośrednią użyteczność społeczną

Publiczne uczelnie zawodowe w Polsce

4,4 mln

mieszkańców miast-siedzib i
powiatów, czyli 12% ludności kraju

31

publicznych uczelni
zawodowych

<4%

studium w Polsce (2025)

Metodologiczne Wyzwania

1

PUZ stanowią część regionalnego ekosystemu

Wymagają oceny w jego kontekście

2

Nie wszystko, co ważne, można łatwo i szybko policzyć. Wartość społeczna wymyka się rankingom

3

Porównywanie odmiennych ekosystemów jest metodologicznie wątpliwe

Ten sam wskaźnik znaczy co innego w różnych regionach

Dwie perspektywy analizy szkolnictwa wyższego

Kapitał ludzki

Becker

Edukacja jest inwestycją, która podnosi produktywność jednostek i całej gospodarki. Skumulowana w regionie staje się **zasobem rozwojowym**.

vs

Kredencjalizm

Arrow, Spence

Dyplom jest przede wszystkim sygnałem i **filtrem na rynku pracy**, a uczelnia uczestniczy w dystrybucji prestiżu.

Kapitał ludzki

Skumulowany kapitał ludzki jest krytyczną infrastrukturą miasta i regionu

Lepsze usługi publiczne

Dobre szkoły, instytucje kultury i ochrona zdrowia

Lokalna kadra

Lokalne kształcenie w zawodach społecznie doniosłych: w ochronie zdrowia, kulturze i edukacji

Efekt dyfuzji wiedzy

Wykształceni podnoszą wydajność także tych, którzy dyplomu nie mają

pokoje executive
executive rooms

vip floor

Mobilność społeczna

Skostniała struktura rodzi napięcia i migracje
Edukacja ją otwiera

Niższe bariery

Bezpłatnie i blisko domu

Droga awansu

Liczą się predyspozycje, nie miejsce urodzenia

Kultura sprawczości

Zdolność wpływania na własne życie i środowisko

Przestrzeń, by być sobą

Środowisko akademickie tworzy klimat otwartości

Miastotwórczość

Nowe centra miast

Kampusy, aule i laboratoria stają się wielofunkcyjnymi przestrzeniami publicznymi

Sport i kultura

Infrastruktura sportowa oraz kulturalna

Młode miasto

Studenci nadają miastu dynamikę i przeciwdziałają wyludnianiu oraz starzeniu się

Ośrodek wspólnoty

Festiwale nauki, wydarzenia artystyczne, UTW i Uniwersytety Dziecięce łączą pokolenia

Spółeczna wartość PUZ
jest **większa** niż to, co
można łatwo policzyć

Nie jest dana raz na zawsze: zależy od jakości
kształcenia i zakorzenienia w regionie

Najlepszym sposobem na przewidzenie przyszłości jest jej tworzenie

Peter Drucker

Wspólne dane

Pokazujemy nie tylko wyniki bezpośrednie (outputs), lecz także ich skutki (outcomes).

Wspólne mierniki

Własny zestaw wskaźników, który trafnie i rzetelnie opisuje misję i wpływ PUZ na otoczenie.

Wspólna narracja

Priorytety w polityce publicznej nadaje się silniejszym narracjom. Potrzebna jest narracja oparta na danych.

Dziękuję za uwagę

Dominik Antonowicz

Katedra Badań nad Nauką i Szkolnictwem Wyższym
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

AKADEMIA NAUK
STOSOWANYCH
W KONINIE

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA